

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 20 јули 2020 година, врз основа на примена жалба од Марина Костова, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Медиумската информативна агенција (МИА), со објавеното соопштение насловено „Агенција за филм: Како Милчо Манчевски извлекува милионски суми за проекти?“, го прекрши Кодексот на новинарите во членовите 1 и 16.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 9 јули 2020 година, новинарката Марина Костова поднесе жалба за соопштението со наслов „Агенција за филм: Како Милчо Манчевски извлекува милионски суми за проекти?“, објавено на 9 јули 2020 година, на Медиумската информативна агенција (МИА) (www.mia.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи мешање на факти и мислење, вест и коментар, говор на омраза, неточно и нефер известување и пристрасност и неурамнотеженост во информирањето.

Според Костова, станувало збор за соопштение од Агенцијата за филм, кое било невидено блатење и ад химинем атак од страна на државна институција врз новинар и редакција, врз автори и врз јавни личности. Таа смета дека се работи за атак врз дигиталната редакција СДК.мк и врз неа како уредник, затоа што, како што вели, СДК објавил серија истражувачки текстови дека Антикорупциската комисија отворила предмет за Агенцијата за филм за незаконска предвремена исплата на проекти без банкарски гаранции и други можни злоупотреби и незаконитости во Агенцијата. Костова потенцира дека врз основа на текстовите во СДК.мк и на РадиоМОФ, Транспаренси Интернешенл поднела кривична пријава до Обвинителството против директорот на Агенцијата за филм, Горјан Тозија, за злоупотреба на службената должност.

„Пострашно е што државна институција - Агенцијата за филм, си дозволува ваков страотен дискурс и методи за дискредитација за да врши притисок врз независното истражувачко новинарство, но и врз институциите задолжени за откривање злоупотреби и спроведување на законот. Страшно е што државната агенција МИА објавува вакви дискредитирачки содржини, макар биле и со дисклејмер дека само ги пренесува без одговорност“, се наведува во поднесената претставка.

Новинарката Костова, меѓу другото, смета дека државната агенција МИА имала одговорност да не поддржува какви било содржини, кои значеле не само загадување на медиумскиот простор, туку и давање легитимитет на притисоци против независното истражувачко новинарство.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со Медиумската информативна агенција (МИА) и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата.

Директорот на МИА, Драган Антоновски одговори на наводите на жалбата и смета дека жалбата е неоснована. Потенцира дека Медиумската државна агенција е во државна сопственост и е платена од Буџетот и затоа има обврска да известува за настаните и активностите на државните институции и протоколи. Токму затоа, посочува Антоновски, МИА морала да ги објавува сите соопштенија на институциите, кои потоа треба да стигнат до медиумите и корисниците кои плаќаат за тоа. Тој наведува дека со објавувањето на соопштението на Агенцијата за филм, МИА не излегла надвор од сервисната пракса и оти таквата објава не е насочена против никого, туку се работело за пренесен став од официјален извор. Според него, доколку институциите злоупотребиле податоци или кажале полуистини или неистини тоа е одговорност на институциите и на луѓето кои ги водат. Антоновски додава дека тоа било потенцирано и во дисклејмерот дека е оригинален текст, а не текст на МИА, односно дека не станува збор за авторски или тематски текст.

„Не станува збор за наш авторски текст туку за обврска, пренесена и официјална информација на државна институција каква што е Агенцијата за филм. Ние не ги коментираме тие соопштенија, ги пренесуваме во целост и се оградуваме, односно потенцираме дека станува збор за официјален став на таа институција, и веројатно тоа отвора можност некој понатаму да го истражува и коментира, реобјавува, критикува“, се појаснува во одговорот на жалбата.

Од МИА, меѓу другото, велат дека од страна на раководството, се размислувало и повеќе пати се дискутирало за ограничување на обврската да се објавува сè, но оти убедувањето било дека на овој начин се придонесувало и информирало какви сè позиции имаат официјалните институции.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА**. Членовите на Комисијата со мнозинство гласови одлучија дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1 и 16.

Член 1: *„Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно“.*

Член 16: *„Новинарот ќе ги чува угледот и достоинството на својата професија, ќе ги поттикнува заемната солидарност и различностите на ставовите и нема да го употреби својот медиум за пресметка со личности, вклучувајќи ги своите колеги“.*

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 20 јули 2020 година, Комисијата за жалби ги разгледа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Членовите на Комисијата, најнапред, утврдија дека предмет на жалба е соопштение на Агенцијата за филм, кое е пренесено од страна на Медумската информативна агенција (МИА). Без да навлегува во толкување на надлежностите, обврските и стандардите за начинот на кој МИА ги објавува соопштенијата на државните институции, Комисијата се согласи дека Агенцијата, во случајов, применила погрешен новинарски пристап. Имено, Комисијата констатираше дека не се работи за дословно интегрално пренесено соопштение, зашто при неговото објавување МИА поставила наслов, поднаслов и име на автор, што недвосмислено на целата содржина ѝ дава елементи на авторски текст. Членовите на Комисијата сметаат дека на тој начин, Агенцијата интервенирала во соопштението, а со таквиот пристап, несомнено, ја довела во прашање сопствената неутралност во однос на изречените ставови на Агенцијата за филм. Вака објавеното соопштение со извлечен наслов и поднаслов, според Комисијата, воедно повлекува и обврска за „втора страна“, со оглед дека во објавената содржина предмет на критики и обвинувања се повеќе лица, вклучително и новинарка. Ова уште повеќе што истиот текст дословно и со идентичен наслов е објавен и од неколку други медиуми.

Оттука, Комисијата најде дека со објавената содржина е прекршен **членот 1** од Кодексот на новинарите, чија отстапка е нагласена во следната реченица:

„Агенција за филм: Како Милчо Манчевски извлекува милионски суми за проекти?“

Постулат на новинарската професија е да се обезбеди „втора страна“, особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика. Проверката на податоците и точноста се морални императиви на новинарството, затоа новинарот е должен да ја провери информацијата од што е можно повеќе извори, а најмалку два меѓусебно неповрзани извора.

Со оглед дека во текстот предмет на обвинувања е и новинарка, Комисијата се согласи дека со објавената содржина, МИА го прекршила и **членот 16** од Кодексот на новинарите, според кој новинарот ќе ги чува угледот и достоинството на својата професија, ќе ги поттикнува заемната солидарност и различностите на ставовите и нема да го употреби својот медиум за пресметка со личности, вклучувајќи ги своите колеги.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердем Ахмет.

Се обврзува Медиумската информативна агенција (МИА) (www.mia.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

